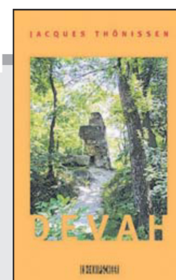
JACQUES THÖNISSEN

- Jacques Thönissen werd in 1939 in Herten geboren.
- Nadat hij de kweekschool had doorlopen, kwam hij in het Arubaanse onderwijs terecht.
- Toen hij achttien jaar geleden met pensioen ging, kreeg hij tijd om te schrijven. Het leverde tot nog toe vier romans op, waaronder 'De roep van de Troepiaal'.
- Ook schreef hij enkele kinderboeken in het Papiamento.

Zwarte magie op Aruba

Jacques Thönissen: „De mensen op Aruba leven veel meer met bijgeloof, voorspellende dromen, rare genezende krachten en zwarte magie. Dat hoort voor hen allemaal bij de werkelijkheid." Aan die andere werkelijkheid, om die zo maar te noemen, heeft hij zijn vierde roman 'Devah' te danken.

Thönissen laat zijn fantasie sproeien

Na drie boeken waarin hij zijn liefde voor zijn tweede vaderland Aruba beleed, is er nu een roman van oud-Hertenaar Jacques Thönissen (1939) waarin het eiland niet voorkomt. In 'Devah' vloeien droom en werkelijkheid dooreen.

door **Adri Gorissen**

Zelf gelooft Jacques Thönissen er niet zo in, maar om hem heen op Aruba gebeuren vreemde, onverklaarbare dingen. „De mensen daar leven veel meer met bijgeloof, voorspellende dromen, rare genezende krachten en zwarte magie", vertelt hij. „Dat hoort voor hen allemaal bij de werkelijkheid." Aan die andere werkelijkheid, om ze zo maar te noemen, heeft hij voor zijn vierde roman *Devah* een aantal verhalen ontleend. Eén daarvan komt van zijn oudste zoon, die er veel meer voor openstaat dan de schrijver. „Toen hij nog een jongen was, begin jaren zeventig, zag hij bij het hek om onze tuin een vrouw staan die naar hem zwaaide", herinnert Thönissen zich. „Hij ging naar binnen en vertelde het aan mijn vrouw. Zij keek naar buiten maar zag niks, terwijl hij haar toch heel duidelijk weg zag lopen. Vrijwel tegelijkertijd kreeg ik een brief van mijn vader, waarin die liet weten dat een nicht van mij was gestorven. Om mijn vrouw duidelijk te maken om wie het ging, haalde ik er een fotoalbum van vroeger bij en wees haar aan. Mijn zoon die er bij was, herkende haar onmiddellijk als de vrouw bij het hek. Bij navraag bleek dat ze ongeveer op het moment was overleden waarop hij haar bij het hek zag staan."

Jacques Thönissen schreef een magisch-realistische roman. foto **Marlon de Bruyn**

Devah is mede door dit soort verhalen een magisch-realistische roman geworden, waarin droom en werkelijkheid dooreen lopen. Veel van de handelingen van de hoofdpersoon, die net de kunstacademie heeft afgerond, worden gestuurd door Sirene, een vrouw die alleen in zijn dromen bestaat. Hij vindt op een rommelmarkt een door zijn vader gemaakt meisjesportret, koopt het en brengt het naar hem terug. Als deze de tekening ziet, zakt hij ineen en kan alleen nog maar 'Lviv... Lviv...' en 'Devah... Devah...' uitbrengen voor hij sterft.
Die laatste woorden zetten de zoon aan tot een lange zoektocht naar Devah - het meisje op het portret - die hem onder meer in Oekraïne en Indonesië brengt. Een zoektocht waarin ook heden en verleden ineen glijden en die tal van vragen bij de hoofdpersoon oproept. Zo vraagt hij zich af of de zigeunerin Devah en zijn denkbeeldige Sirene niet een en dezelfde vrouw zijn. Thönissen slaagt er in zijn roman in om droom en werkelijkheid geloofwaardig bijeen te brengen. Toch blijft het een duidelijk magisch-realistisch boek. Net als de boeken van Zuid-Amerikaanse schrijvers als Gabriel Garcia Marquez en Paulo Coelho, die hij bewondert. „Het komt echter helemaal uit mezelf", verklaart hij. „Ik wilde eens wat anders dan boeken schrijven over Aruba, maar niet bewust magisch. Dat is er vanzelf ingekomen, met als voordeel dat ik mijn fantasie ongebreideld kon laten sproeien."
Opmerkelijk is dat net als in zijn tweede roman *Eilandzigeuner* ook in *Devah* weer zigeuners een belangrijke rol spelen. Het heeft alles te maken met een van zijn eerste vriendinnetjes, een dochter van de indertijd bekende zigeunerorkestleider Tata Mirando. Tata en Jacques' vader hielden die liefde tegen. Sindsdien heeft hij echter een grote belangstelling voor zigeuners en hun cultuur. „Ik denk dat de vrijheid en romantiek van het zigeunerbestaan me aanspreken", zegt hij daarover. „Hoewel ik me ook bewust ben van de tragiek en ellende van hun leven."
In de twee nieuwe boeken waaraan hij werkt, komen de zigeuners opnieuw aan bod. Het eerste belicht de Spaanse zigeuners en het tweede de Nederlandse. Thönissen: „Mijn vader, die gemeentesecretaris in Herten is geweest, heeft een familiekroniek geschreven. Daarin spelen zigeuners ook een rol en dat bracht me op het idee over de zigeuners van hier te schrijven. Het boek speelt net voor de oorlog en gaat over een boerendochter uit een dorp als Herten die verliefd wordt op een zigeunerjongen. Zo ben ik dus met *Devah* uit Aruba weggegaan en kom ik met dat nieuwe boek terug in Limburg, mijn thuisbasis."

Jacques Thönissen - Devah. Uitgeverij In de Knipscheer, 320 blz. ISBN 9789062656523. Prijs 19,50 euro.